

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Dei vnitas numerica, seu singularitatis physicæ & metaphysicæ
monstratur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

Et confirmatur, quia, ut diximus controuers. de Trinit. d. 7. q. 4. unitas hæc metaphysica Dei, quæ entis passio est, pro personarum numero multiplicatur in diuinis: ergo in Deo non est summa unitas, imo neque unitas, sed pluralitas, seu, quod idem prorsus est, unitatum pluralitas. Nec facis videtur unitatem hanc Dei, summam, quam Theologi omnes hic adstruunt, esse unitatem essentia, non personarum, ut communiter respondetur. Primo: quia ad unitatem, & summam unitatem, seu simplicitatem essentia non minus spectat absolute: cum in statu physico, & realitatis, ac non præcisionis essentia cum personalibus, quam cum attributis communibus. Secundo: quia, ut citato loco de Trinit. diximus, unitas, quæ entis passio est, statum realitatis, seu physicae entitatis entium, non autem metaphysicum, & præcisionis consequitur, ac proinde in Deo pro personarum numero multiplicatur: ergo in Deo non unitas, sed multitudo, & pluralitas unitatum absolute erit: cum in statu physico, & realitatis, ac non præcisionis essentia cum personalibus, tribusque personis tantummodo esse possit. Denique: quia alias, qui personalia ab essentia realiter distantur absolute contra Dei unitatem non errassent: atque adeo male à Rhemenſi Concilio, Bernardo, & reliquis Doctoribus ex unitate summa Dei confutarentur.

4. Nihilominus vero est communis solutio. Nimirum unitatem essentia, ac Dei absolute summam esse: neque ei pluralitatem personarum vllatenus detrachere, seu aduersari; quin potius inde diuina unitas, & simplicitas maxime commendatur. Siquidem ex vi unitatis, & summe simplicitatis, & identitatis Dei fit, ut non solum plura, & omnia, quæ imperfectionem non inuolunt cuiusmodi attributa diuina sunt, aduenet, atque cum suo esse identificet, sed ea etiam, quæ secundum se considerata, atque in aliis oppositionem, & diuisionem habent, cuiusmodi sunt personalia, quemadmodum, quia vno physica distinctio coniunctio est, ea maxima est, quæ distantissima coniungit, atque in vnum cogit: proindeque vno hypostatice est summa vno, quia à Deo distinctissima extrema connectit. Inde vero constat, quam sine diuinam unitatem, ac simplicitatem Dei iniuri, qui essentiam realiter diuidunt à personis. Licet autem, quia unitas, ut citato loco de Trinit. docuimus, statum physicum entis consequitur, unitas pro personarum numero in Trinitate multiplicetur, ut sint tres personæ iuxta fidem, quia tamen in statu etiam physico ex fide vnica Deitas physice etiam est, nulla singularitate essentia in personis multiplicata, physice vna est, neque essentia amittit unitatem, sed ex personarum pluralitate, atque eis unitatibus personalibus augetur, cum ea etiam cum sua unitate physice identificet, ac maxime aduenet, ita, ut nominis per rationem ab eius unitate diuidantur. Ex quibus constat cum absoluta Trinitate personarum, & unitatum personalium pluralitate recte, vique absolute Dei unitatem summam iuxta fidem, & nostra principia consistere.

CERTAMEN II.

Dei unitas numerica, seu singularitatis physice, & metaphysice monstratur.

1. Contra unitatem Dei essentia sua numericam, & singularem physice, & metaphysice, quæ Deorum pluralitati opponitur, eamque infra possibilitatem amandam, atque ad impossibilia, & chimerica relegat, errarunt, errantque gentiles, præsertim Crassiores, qui plures Deos credabant, ac venerabantur; subtiliores vero, peritioresque, ut recte obseruauit Vazq. vnum solum creatorum auctorem colebant. Iouemque Diuorum Patrem, atque hominum Regem, & factorem appellabant, ut Poeta aitbat, *Diuum Patrem, atque hominum Rex*. Quo ceteros non Deos, atque, ut Iouem, à se, sed ab ipso, esse facebantur: quare & ipsum Deum tantummodo agnoscebat *Christoph. de Origen. de Deo vno, Tomus I.*

bant; Cæterosque ob insignia facinora in cælum, ac Dei Iouis societatem, ac proinde Diuos arbitrabantur. Quia in re, licet in Dei persona errabant, atque alia Deo indigna Deo suo Ioui tribuebant; aut contra Dei unitatem non videntur peccasse. Similiter neque contra Dei unitatem alij ex rudioribus, qui vnum solum Deum estimabant, licet circa personam errauerint. Directe vero contra Dei unitatem, & singularitatem, & expresse, errarunt Cerdon cum suis Cerdonians. Hos iniqui sunt Manichæi: vtrique enim asserbant duo esse rerum omnium principia prima, non quidem distributive omnium vnumquodque, vel vtrumque simul, sed bonarum omnium rerum Deum; maliarum vero omnium demonem: ac proinde pro eo errore receperunt communiter à Doctoribus.

2. Sed videndum restat an Dæmonem, quem maliarum rerum vnicum principium primum ponebant, à Deo etiam factum negarint. Si enim de Demonum, seu malorum Angelorum creatione à Deo, non aliter, ac de bonorum Angelorum creatione censebant, aliter quidem, non tamen contra Dei singularitatem, & unitatem, de qua nunc errauerunt. Philoponus apud Suidam verbo *Iouanis grammaticus*, & apud Nicephorum. 18. hist. c. 48. & Peratæ apud Præcoleium 1. hæretic. fabul. c. 18. Deitatem in tres personas diuidebant: quare & tres Deos Trinitatis mysterium destruere inducebant, ut Trinitatem conseruarent: vnde merito Trinitaria nominati sunt. Horum partibus recenter accessit Valentinus gentilis Calvinianus professione, patria Cofensinus: licet apertis scripturæ testimoniis conuictus ad Arrianismum tandem ierit, in quo quidem non Dei singularitas, & unitas, de qua hic, sed Trinitas sublata Filij, & Spiritus sancti diuinitate, impugnabatur. Ex quibus constat apertos unitatis Dei impugnatores solos rudiores gentiles, qui plures venerabantur Deos, atque ex Christianis hæreticos Trinitatis, & aliquando Valentini gentilem exitisse. Quibus addendi, & alij hæretici sunt, quos cum eis numerauimus controuers. de Trinit. d. 2. q. 4. cert. 1. num. 8. licet Lullium ibi pro hoc errore citatum ex Eimerico in suo directorio excuset Vazq. 1. p. q. 11. comment. art. 4. ut citatur pro errore eodem à Bernardo Lucemburgensi catalogo hæres.

3. Veritas Catholica de Dei singularitate, & unitate Deorum aliorum pluralitati opposita, adeo est perspicua, ut politiores gentiles nō latuerit, licet in subiecto, seu persona errauerint, ut vidimus. Ex Philoponibus ij omnes naturali rerum ductu eam assecuti sunt plures, qui vnum esse ens à se, ceterorum enim principium, auctorem, causamque primam (id enim ipsum Deus est) asserbant d. 1. Veritatis huius demonstrationes, licet omittende non sint, erunt tamen tacillim differende, ut firmiteribus ex Scriptura Sacra probationibus primus ordine dignitatis, ut par est, locus detur. Primo igitur probatur ex his omnibus locis, quibus Dei propria, solius, unitatisque Dei esse dicuntur in scriptura, Nempè miraculorum de sese patratio, quæ solius, vniuscuique Dei esse dicuntur testimoniis recitatis d. 2. de Trinit. q. 4. cert. 4. n. 2. item cognitio futurorum de sese, & secretorum cordis vniuscuique Dei propria ex datis locis ibi n. 5. Item iustificandi solius Dei potestas ex datis n. 6. & 7. ac demum ex creatione, & conseruatione, & gubernatione rerum propria vniuscuique Dei, ex locis datis etiam ibi num. 8. omni vero discursu ex locis scripturæ semoto habetur in ea expresse, & in terminis, ut aiunt, conclusio.

4. Deuteron. 6. *Domus Dei vnus Deus vnus est*, cap. 4. *Dominus ipse est Deus, & non est alius præter eum*, Ad Roman. 3. fin. ad Galat. 3. & ad Ezech. 4. *Vnus Deus ac 1. Corinth. 8. Non est Deus nisi vnus*. 1. Reg. 2. *Non est Sanctus, ut est Dominus: nec enim est alius extra te*. Psal. 17. *Quis Deus præter Deum nostrum?* Psal. 83. *Tu es Deus solus*. Sap. 12. *Non est alius quam tu*. Hinc cum recitatum locum Deuter. Scriba Math. 12. ita apud Christum Dominum explicasset: *Quia vnus est Deus, & non est alius præter eum*; subdit Euangelista: *videns Iesus quod sapienter respondisset*. Adeo tandem expresse in veteri testamento recitatis locis, aliisque pluribus Dei unitas singularis est, ut quoties Filium se Dei Christus apud Scribas nominabat, ac proinde Deum, blasphemiam ab illis fuerit appellatus. Ex his autem conitatur

ORTEGA
D. V. I. a

quanto iure Dionys. 2. de diuin. nom. dixerit. *In omnibus fere sacris libris aduertimus diuinitatem sancte predicari: ut singularem quidem, & unicum ob simplicitatem, atque unitatem excellentis illius indiuidui, ex quo veluti iustifica virtute in unum tendimus, & Damasc. 1. de fide c. 5. Apud eos, qui scripturis credunt Deum esse unum extra controuersam est.* Idcirco Patrum testimonis, atque Pontificum & Conciliorum hac de re definitionibus recitandis merito abstinebimus. Id satis notasse fuerit nullum esse Concilium, in quo professione fidei ea veritas definita expresse non sit: atque in omnibus in quibus de Filij, & Spiritus sancti consubstantialitate cum Patre actum est (quorum meminimus q. illa 4. de Trinit.) esse etiam definitam.

CERTAMEN III.*Eadem veritas rationibus demonstratur.*

1. **V**eritatis eiusdem aliunde, quam ex scriptura, suadenda, ac demonstranda plura argumenta supererant. Primo enim ex Philosophorum, & Sybillarum testimonis suaderi, praesertim gentibus, facile posset: id autem adeo erudite praesertim ab Augustino Eugubino videmus, vt satis habuerimus lectorem ad ipsum 3. de perenni philosophia initio remittere; & de Socrate, Platone, Aristotele, Cicero & aliis constat Catholice hac super re sensisse locis d. 1. de Pythagora, Sophocle, Euripide, Orphico, & Poetis uersutis: videantur insuper Iustin. Martyr. lib. de Monarch. & orat. parener. ad gent. Lactan. 1. diuin. inst. 1. cap. 4. Tertul. Apologet. aduersus gent. Athanas. orat. contra Idola Cyprian. de idolol. vanit. August. 4. de Trinit. Arnob. 2. contra gentes. S. Thom. 1. cont. gent. c. 42. ij omnes Deum necessario unum solum esse, nec plures esse posse, multis eruditissimis argumentis, atque efficacibus rationibus contra Idololatras probantur. Quoniam vero non omnia, quae ab his, doctis quidem, & acutis, congeruntur, intentam veritatem demonstrant: eis, licet satis probabilibus, & efficacibus abstinebimus, ne res, quae plena rationis luce potest ostendi, sub obsecris argumentis probetur: atque in eorum examine solutionibus, earumque impugnationibus trahatur, seu potius distrahatur tempus.

2. Eadem de causa mitto rationem Arist. 8. physic. de primo motore, & 12. metaph. ex eo quod perfecta, & optima gubernatio requiratur ab vniuerso, vt explicat S. Thom. citato loco c. 42. rat. 3. esseque in illo debeat, quae melior est ab vno Principe, quam a pluribus. Item illa quae demonstrat debere esse unum ens a se, ac non ab alio. Ea quippe necessitas saltem vnius primi principij demonstratur, non autem plurium impossibilitas ostenditur. Quarto miranda sunt tres rationes priores nostri Soanij. d. 30. metaph. sect. 11. in resolutione quaestionis a n. 8. ad 1. vique ad medium: nituntur enim in eo, quod alterum ens, quod vltra vnum, Deus esse dicitur, necessario ab illo vno productus in Deitate, & essentia esse deberet: quo admissio, illud alterum ens Deum non esse manifestum multo ex capite est. Verum qui plures Deos ponent, nihil prius, faciliusque negarent, quam antecedens: cum enim de conceptu essentiali Dei sit esse ens a se, nihil quod ab alio esse admitteretur ab illis assereretur Deus: sed quotquot Deos, tot entia a se, atque ab alio improducibilia designarent. Totum ergo negotium esse debet in demonstratione antecedentis, seu impossibilitatis plurium entium a se, & improduciorum, quod est nostra, & Soanij, atque omnium conclusio. Nec saliculus antecedens hoc probat, 1. de essent. & attribut. c. 6. n. 6. post med. ex ratione vltimi finis, & quod Deus super omnia diligi debeat: vtrumque enim Philosophi negarent, nec, nisi ex alio principio, quam ab eo ibi, & d. 29. metaph. ad lect. 2. adductis demonstratiue conuincerentur.

3. Sic autem ex praedicto entis a se, ac non ab alio, in quo apud omnes conceptus essentialis Dei est situs, eius

multiplicationem, & pluralitatem impossibilem demonstrato primo. Quia ex hoc praedicto inferri debere habere Deum esse cum omni perfectione possibili essendi, quae nullam dicat imperfectionem; atque, si esset alterum etiam ens a se, siue inaequalis, siue aequalis perfectionis essendi, neuter esset cum omni perfectione possibili essendi: siquidem re ipsa perfectione essendi alterius careret: non minus, quam Petrus re ipsa non habet perfectionem essendi, quam Paulus, vel Angelus Gabriel, vel Bucephalus habent: ergo neuter esset Deus. Confirmatur: quia ens a se infinitum debet esse per denegationem terminum, etiam extrinseci, vt vidimus supra d. 2. q. vlt. vnde nihil eiusdem speciei extra ipsum esse potest, nisi, quod Deo indignum, ob imbitam in ipso imperfectionem, sit: atque, si duo essent Dij, neuter esset infinitus per denegationem terminum, etiam extrinseci, cum extra ipsum esset alter Deus, in quo nihil Deo indignum imbibere: ergo neuter esset Deus.

4. Tertio probatur: quia ex eodem praedicto Deus summè bonus esse debet, non esset autem summè bonus, si esset alter aequalis bonitatis, vt esse deberet alter Deus. Quatto probatur quia esse debet ens a se omnipotens: id est omnium, quae extra ipsum possibilia, seu non repugnantia sint virtutem, & potentiam productiuam habere; non haberet autem illam, ac proinde, neque esset a se nec Deus, si Deum alterum, qui e possibilibus per se est, producere non posset; sin vero producere posset, iam ille alter non esset ens a se, & Deus; sed creatura. Quinto inde arguitur: non posse Deum habere supremum rerum omnium dominium, vt necessario habere debet, quod ens a se, Deus, & omnipotens est. Cum enim dominium Dei in reliqua, sit creationis iure, ac proinde in omnipotentia, qua omnia praeter se producere potest, fundetur: si non habeat potentiam productiuam alterius Dei, qui aliquid praeter ipsum est, supremum omnium Dominus non erit: vel, si illius etiam productiuam potentiam, ac proinde dominium omnium supremum, Deus, ac Dominus supremus omnium non erit. Sexto similiter arguitur ex alio Dei, & entis a se praedicto necessario, scilicet Regis, supremique gubernatoris, & Monarchae omnium. Erat enim etiam alterius illius Dei, qui proinde Deus non erit, quod implicat; quod si mutuo Deos illos duos, vel plures, & se se posse producere, atque adeo alterum alterius Dominum & gubernatorem, Regemque esse dicas; praeterquam quod primis argumentis non respondes, nullum esse Deum, dum plures aditus ostendis, & rem mille implicationibus intricatam doces.

CERTAMEN IV.*Ex comparatione Dei ad creaturas demonstrationes reliquae.*

1. **S**eptimo arguitur, non comparatis Diis hisce inter se, sed in ordine ad creatura reliqua ex eisdem praedictis diuinis dominij gubernationis, & regni supremi diuini, quae in duobus, aut pluribus simul suprema; & optima esse non possunt. Etenim, si horum ius, & potestas, quoad vnum, alterius voluntati mutuo, vel non mutuo subderetur illius, vel illorum, qui ita subderentur dominium, regnum &c. suprema non essent, neque absoluta, sed subordinata & dependentia ab alterius voluntate, ac proinde ipsi non esse Dij manifestè conuincuntur. Si autem ex eis nullus in eis ab alterius voluntate penderet, alia aperte, etiam repugnantia inferuntur necessario, ex quibus pluralitas Deorum demonstratur impossibilis. Etenim dominium insolitum circa eadem in duobus ad omnem rei vnum simul habituale, & aeternum admittendum erit: quod manifestam imbit contradictionem: licet per instans donationis rei possibile a nostris recentioribus nonnullis actu simul esse possit. Quos tamen controuers. 2. de Incarnat. abunde, neque admodum leuiter confutauimus. Similiter regia, & gubernatiua potestas absoluta, atque indepen